

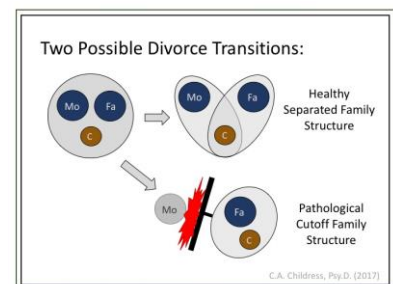
Verklaring n.a.v. het wetenschappelijk symposium
'rechtszorg voor ouders die gaan scheiden; een kwestie van willen en doen!
dd. 25 februari 2019, Erasmus MC te Rotterdam

Ruim 16.000 kinderen per jaar verliezen na een scheiding het contact met een van de ouders, ondanks het feit dat het kind tot aan de scheiding een normale band met deze ouder had. Onder invloed van de ene ouder wordt het kind gedwongen het contact met de andere ouder te verbreken. Het kind ontkent hiermee 50 % van zijn/haar DNA. Dit is ernstig belemmerend voor de gezonde identiteitsontwikkeling van het kind.

Sinds de eerste scheidingsgolf van 1971 tot op heden hebben ruim 1 miljoen volwassen geworden kinderen het contact met een van hun ouders verloren, en dit aantal wordt per jaar hoger. Volwassenen met een onverwerkt trauma, die hun heil beroepsmatig gaan zoeken in de sociale- of juridische sector. Volwassenen die posities gaan bekleden van waaruit zij het verschil kunnen maken, maar hierin belemmerd worden door hun eigen latente verdriet.

De wetenschappelijke discussie over het vermeende fenomeen 'ouderverstoting, oudervervreemding of PA(S)', heeft de afgelopen decennia voor veel onrust en onduidelijkheid gezorgd binnen de wetenschappelijke wereld. Feit is dat tijdens het symposium van 25 februari 2019 heel duidelijk is geworden dat er geen overeenstemming bestaat over de definitie van 'ouderverstoting, oudervervreemding of PA(S)'. Ook ontbreekt het aan feitenonderzoek om de verschijnselen in hun samenhang te kunnen onderbouwen.

Feit waar het om draait is, dat de transitie van het gezin van voor de scheiding, naar de transitie van het gezin na de scheiding, niet goed verloopt. Waar het kind, bij een normale, gezonde transitie, de verbindende factor wordt tussen de vader en moeder, wordt het bij de zieke transitie gedwongen een ouder af te wijzen. (*a cross generational coalition with emotional cut off*).

Bekend is dat een kind onvoorwaardelijk houdt van beide ouders. Het kind bouwt in de meeste gevallen, als er sprake is van een gezinsleven vanaf de geboorte, met beide ouders een band op. Een band die door de eeuwen heen steeds meer kans heeft gezien zich te ontwikkelen. Als een kind in deze tijd het contact met een ouder verbreekt, is dit dus niet 'zomaar'. **Er kan dan slechts sprake zijn van incest, geweld, verwaarlozing of een pathogene opvoeding.**

Bij deze laatste vorm wordt het kind door de ene ouder gedwongen een coalitie met hem of haar te vormen tegen de andere ouder. De loyaliteit van het kind aan beide ouders wordt rigoureus opgeëist door de ene ouder, ook wel de pathogene ouder genoemd. In de loop van dit proces gaat het kind zich emotioneel afsluiten voor, of zich zelfs keren tegen de andere ouder. Men kan dit zien als een overlevingsmechanisme van het kind, dat ervoor kiest om tenminste één ouder nabij te houden. Een kind is niet in staat dergelijke processen

van een ouder te voorzien. Door zich actief tegen de andere ouder te keren, wordt er waarde gehecht aan zijn mening, terwijl de realiteit is dat het kind zijn beide ouders niet wil verliezen.

Pathogeen ouderschap of pathogene opvoeding leidt tot **psychische kindermishandeling en ex-partnergeweld**. Beide vormen van geweld zijn opgenomen in de DSM V, respectievelijk als V61.29 negatieve invloed van ouderlijke relatieproblemen op een kind, als V995.51 psychische mishandeling van een kind, en als V995.83 psychische mishandeling door een (ex) levenspartner.

Het bovenstaande verdient de aandacht van psychiatrisch en in psychopathologie geschoolde deskundigen, die kunnen vaststellen of pathogeen opvoedingsgedrag een rol speelt bij complexe scheidingen en/of de keuze van het kind om het contact met een van beide ouders te verbreken. Spelen vroege of latere jeugdtrauma's bij een of beide ouders een rol? Is er wellicht sprake van persoonlijkheidsstoornissen of trekken daarvan bij een of beide ouders, waardoor het pathogene opvoedersgedrag van een of beide ouders in stand gehouden wordt?

Het gaat hier om complexe problematiek. Voor onderzoek en behandeling van met name pathogeen opvoedingsgedrag zijn klinisch psychologen en psychiaters nodig. Pas als er een degelijke diagnose is gesteld en een welomschreven behandelplan is opgesteld, kan met de behandeling van betrokkenen, ouders en kind, begonnen worden. **Momenteel worden er echter extra problemen veroorzaakt door het ontbreken van kennis bij de medewerkers van jeugdzorg, de RvK of VT. Zij zijn niet opgeleid om pathogeen opvoedersgedrag te herkennen en onderzoeken.**

Ook zijn de inzichten van deze groep hulpverleners gebaseerd op deels verouderde literatuur, wetenschappelijke inzichten en opiniestukken. Zij hebben hiervan reeds kennis kunnen nemen tijdens het congres waarheidsvinding binnen de justitiële jeugdketen door Prof. Louis Tavecchio in november 2017. Ook de legalisatie van 'ouderverstoting', het in opdracht van de RvK geschreven boekje 'het verdeelde kind' door Ed Spruijt, werd daar ter discussie gesteld. Daarbij werd verwezen naar het consensusrapport van Prof. Richard Warshak, ondertekend door 110 collega-wetenschappers. **Dit rapport geeft aan dat een kind het beste af is bij contact met beide ouders om een gezonde identiteit te kunnen ontwikkelen.** De huidige werkwijze van de rechtspraak én de huidige hulpverlening zijn vanuit maatschappelijk perspectief onverantwoord. Er worden interventies binnen gezinnen gepleegd die niet gebaseerd zijn op recent wetenschappelijk onderzoek of zelfs daartegenin gaan. Afwegingen die zo'n grote invloed hebben op het gezinsleven mogen slechts gemaakt worden op basis van up-to-date wetenschappelijk onderzoek waarover consensus bestaat. Positief gevolg is dat in ieder geval de richtlijn scheiding van het NJI aangepast gaat worden op basis van de huidige, breed gedragen wetenschappelijke consensus omtrent scheiding.

Ook de politiek werd aangesproken: waarom ligt het Initiatiefvoorstel-Bergkamp en Van Wijngaarden directe koppeling van erkenning en gezamenlijk gezag voor ongehuwde en niet-geregistreerde partners uit 2016 nog steeds op de plank? Hoe kan het zijn dat vaders nog steeds gemarginaliseerd worden?

Heel kritisch moet er gekeken worden naar de rol van advocaten, om te voorkomen dat zij het toernooimodel blijven gebruiken en daarmee het ontwikkelen van een after-partnerrelatie en een nieuwe, niet pathogene ouder-ouder relatie in de weg staan. *HiiL* (The Hague Institute for Innovation of Law) Prof. Maurits Barendrecht spant zich enorm in om het rechtssysteem te veranderen, maar kan dit natuurlijk niet alleen. Terecht, dat hij wijst op het belang van een duidelijke hoofdroute, een (therapeutisch) ingestelde regierechter, een procedure zonder toernooimodel gericht op afstemming, evidence-based interventies en goede monitoring van naleving en beslissingen. Hij ziet in dat de politie en het OM een de-escalerende rol kunnen en moeten hebben.

Conclusie:

- Om een onderscheid te kunnen maken tussen de 85% reguliere scheidingen die in Nederland voorkomen én de 15% complexe scheidingen, is het raadzaam een nulmeting toe te passen (MASIC of gelijke vragenlijst die mogelijk geweld voorspelt)
- Gebruik maken van regie-rechter zonder toernooimodel;
- Opschalen naar psychiatrisch en in psychopathologie geschoolde deskundigen
- Politie en OM inzetten voor verkrijgen van de-escalatie

Drs. Ad Oud | psychotherapeut

Prof. dr. Louis Tavecchio | emeritus Professor UvA

Dr. Craig Childress Psy.D. | Clinical Psychologist, PSY 18857

Dr. M.W. M. Akkerman-Zaalberg van Zelst | Klinisch kinder- en jeugdpsycholoog

Prof. Dr. René F.W. Diekstra | fellow-lector Jeugd en Opvoeding HSS en emeritus- full professor of psychology (UCR) in Middelburg

Mathieu Peters, M.Sc., kinder- & jeugdregisterpsycholoog / orthopedagoog

Herken Ouderverstoting

Stichting KOG

Stichting Passage

VKC Vader Kennis Centrum